

Nr 147.

Av herr Nilsson, Bror, m. fl., om ändrade bestämmelser rörande s. k. blindtillägg.

År 1934 biföll riksdagen Kungl. Maj:ts proposition om s. k. blindhetsersättning, innebärande att den som saknade ledsyn erhöll 500 kronor per år som kompensation för av blindheten orsakade merkostnader. Efter hand höjdes blindhetsersättningen med dyrtidstillägg och extra dyrtidstillägg så, att den år 1946 uppgick till 816 kronor per år.

Av administrativa skäl inarbetades blindhetsersättningen i 1946 års folkpensionslag som s. k. blindtillägg, och beloppet fastställdes till 700 kronor per år. Detta innebar sålunda en minskning av den tidigare blindhetsersättningen, men som viss kompensation härför stadgades, att rätt till blindtillägg samtidigt skulle innebära rätt att uppbära grundpension med 200 kronor per år. Vidare markerades blindtilläggets karaktär av kompensation för merkostnader ytterligare därigenom, att den bestämmelse i lagen om blindhetsersättning som stadgade, att den icke ägde rätt till blindhetsersättning, vars ekonomiska förhållanden voro sådana, att sådan ersättning icke rimligen borde utgå, helt slopades. Blindtillägg jämte grundpension om sammanlagt 900 kronor per år utgår sålunda för närvarande utan någon som helst ekonomisk behovsprövning.

Blinda, som för yrkesutbildning hänvisas till hantverksskolan för blinda män i Kristinehamn, erhålla förutom fri undervisning ett statsbidrag om i regel 1 000 kronor per år. Övriga kostnader bestridas antingen av statsmedel genom arbetsmarknadsstyrelsens utbildningsbidrag för partiellt arbetsföra, av hemkommunen eller av den blinde själv. Som följd härav bli elevernas ekonomiska villkor mycket skiftande.

I fråga om blindtillägget tillämpa kommunerna olika praxis. Vissa kommuner tillåta sålunda den blinde att behålla blindtillägget ograverat, medan andra kommuner minska sina bidrag med motsvarande belopp.

För arbetsmarknadsstyrelsens utbildningsbidrag gäller, att sådana skola utgå med vissa med hänsyn till sökandens försörjningbörda och dylikt avvägda belopp minskade med vederbörandes egna samt hustruns respektive mannens inkomster under utbildningstiden. För de blindas vidkommande ha Kungl. Maj:ts bestämmelser på denna punkt tolkats så, att från utbildningsbidraget skall avräknas jämväl blindtillägget. Men icke nog därmed. I de fall, då även hustrun uppbär blindtillägg, fråndrages även detta från utbildningsbidraget.

Det torde stå utom allt tvivel, att blindheten medför icke oväsentliga merkostnader för den som drabbas av detta lyte. Det torde vara otvivelaktigt, att dessa merkostnader bli högre för den som utför förvärvsarbete än för den som icke utför sådant arbete. Den blinde måste sålunda ofta använda sig av kost-

sammare kommunikationsmedel på väg till och från arbetsplatsen. Vidare måste han ofta anlita seende hjälp för ledsagning, läsning osv. Dessa merkostnader bli givetvis icke mindre för den, som vistas på främmande ort för utbildning och därigenom icke kan utnyttja vänner och bekanta på hemorten. Observeras bör, att hantverksskolan för blinda män i Kristinehamn är externat. Eleverna äro sålunda inackorderade runt om i staden och tillbringa ungefär normal arbetstid på skolan. Vid skolan finnes ingen kurator eller därmed jämförlig befattningshavare, och eleverna torde icke ha nämnvärt bättre service än blinda, som arbeta inom industrien.

Det synes icke motiverat att blinda som genomgå yrkesutbildning enbart av detta skäl skola ges en särställning i jämförelse med andra blinda, då deras svårigheter i övrigt äro jämförbara. Det måste vidare betecknas som synnerligen anmärkningsvärt, då avdrag från utbildningsbidraget jämväl göres för blindtillägg, som uppbäres av elevens maka, således för en kompensation, avsedd för helt annan person.

Man har anledning förmoda, att en ändring av Kungl. Maj:ts bestämmelser på denna punkt även skulle medföra enhetligare praxis från kommunernas sida.

Slutligen må tilläggas att blindtillägget ursprungligen väl även avsetts att vara den blinde till en smula uppmuntran och tröst i den dystra situation, vari han befinner sig.

Med stöd av det anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta uttala att blindtillägg och jämte detta utgående grundpension icke skola frånräknas från av statsmedel utgående utbildningsbidrag till blinda samt att blindtillägget även i övrigt som regel skall få ograverat disponeras av den blinde.

Stockholm den 27 januari 1953.

B. A. Nilsson.

Gärda Svenson.

John Björck.

Anna Sjöström-Bengtsson
